

V Bruseli 7. júla 2023
(OR. en)

Medziinštitucionálny spis:
2023/0211 (COD)

11604/23
ADD 2

EF 230
ECOFIN 756
UEM 231
CONSOM 268
CODEC 1322

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	29. júna 2023
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	SWD(2023) 234 final
Predmet:	PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE ZHRNUTIE SPRÁVY O POSÚDENÍ VPLYVU Sprievodný dokument k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o zavedení digitálneho eura a návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o poskytovaní služieb digitálneho eura poskytovateľmi platobných služieb založenými v členských štátoch, ktorých menou nie je euro, a ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1230 a návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o eurobankovkách a eurominciach ako zákonom platidle

Delegáciám v prílohe zasielame dokument SWD(2023) 234 final.

Príloha: SWD(2023) 234 final

V Bruseli 28. 6. 2023
SWD(2023) 234 final

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

ZHRNUTIE SPRÁVY O POSÚDENÍ VPLYVU

Sprievodný dokument k

návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady

o zavedení digitálneho eura

a

**návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady
o poskytovaní služieb digitálneho eura poskytovateľmi platobných služieb založenými
v členských štátoch, ktorých menou nie je euro, a ktorým sa mení nariadenie
Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1230**

a

**návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady
o eurobankovkách a eurominciach ako zákonnom platidle**

{COM(2023) 364 final} - {COM(2023) 368 final} - {COM(2023) 369 final} -
{SEC(2023) 257 final} - {SWD(2023) 233 final}

Potreba konať

Digitalizácia a nové technológie čoraz viac formujú životy Európanov a európske hospodárstvo. Tento trend sa odráža aj v oblasti platieb. Hotovosť je zatiaľ jedinou verejne dostupnou formou peňazí centrálnej banky, ktorú však v digitálnej oblasti nemožno použiť. To znamená, že ľudia a podniky v prípade čoraz väčšieho podielu platieb už nemajú možnosť využívať peniaze centrálnej banky. Okrem toho sa ľudia a podniky čoraz viac uchylujú k súkromným digitálnym platobným prostriedkom, a to aj v situáciách, keď možno použiť hotovosť. V dôsledku neexistujúcej retailovej digitálnej meny centrálnej banky v eurozóne môže postupne dôjsť k oslabeniu menovej suverenity Eurosystému. Nedostatok široko dostupných a použiteľných peňazí centrálnej banky v digitálnom veku by takisto mohol znížiť dôveru v súkromné peňažné prostriedky, ktoré sú závislé od konvertibility na úrovni verejných peňažných prostriedkov centrálnej banky. A napokon digitálne hospodárstvo si vyžaduje aj bezrizikovú digitálnu menu centrálnej banky na podporu v oblasti Priemyslu 4.0 a webu3.

Možné riešenia

Existujúce alebo plánované verejné (napr. okamžité platby) alebo súkromné iniciatívy EÚ vychádzajú z predpokladu používania súkromných foriem peňazí, a preto sa nezaoberajú základným problémom týkajúcim sa formy a dostupnosti peňazí centrálnej banky. Tento problém možno naopak riešiť digitálnou verziou peňazí centrálnej banky, t. j. digitálnym eurom, ktoré by bolo dostupné pre retailové platby.

Nová forma peňazí centrálnej banky dostupná pre širokú verejnosť popri eurobankovkách a eurominciach sa zavedie a vo svojich základných prvkoch sa bude regulovať nariadením EÚ na základe článku 133 ZFEÚ.

V tejto analýze sa posudzuje vplyv zavedenia digitálneho eura a regulácie jeho hlavných prvkov vo vzťahu k všeobecnému cieľu zabezpečiť, aby peniaze centrálnej banky vydávané Európskou centrálnou bankou (ECB) mohli podporovať hospodárstvo EÚ v digitálnom veku pri súčasnom zachovaní úlohy hotovosti. Okrem toho sa v nej zohľadňujú dva špecifické ciele: 1. posilniť menovú kotvu eura v digitálnom veku tým, že sa zabezpečí, aby boli peniaze centrálnej banky vo svojej fyzickej aj budúcej digitálnej forme široko dostupné pre používateľov v eurozóne, nimi akceptované a prispôsobené ich potrebám pri súčasnom zachovaní finančnej stability, a 2. posilniť otvorenú strategickú autonómiu EÚ tým, že sa zvýši konkurencieschopnosť eura voči ostatným menám, digitálnym menám centrálnych bánk tretích krajín a iným súkromne vydávaným platobným prostriedkom, ktoré nie sú denominované v eurách.

Na zavedenie digitálneho eura možno využiť niekoľko možností. V navrhovaných možnostiach sa posudzuje, ako by sa digitálne euro mohlo regulovať v záujme dosiahnutia cieľov politiky a súčasne vyvážiť hlavné kompromisy: i) umožniť široké používanie a súčasne zabezpečiť spravodlivú hospodársku súťaž vo vzťahu k súkromným platobným riešeniam; ii) chrániť súkromie a súčasne zabezpečiť vysledovateľnosť; iii) zabezpečiť široké používanie a súčasne chrániť finančnú stabilitu a poskytovanie úverov a iv) podporovať medzinárodné používanie a súčasne zmiernovať riziká pre krajiny mimo eurozóny a Eurosystém.

Vplyvy uprednostňovanej možnosti

Na základe porovnania účinnosti, efektívnosti a súdržnosti sa dospelo k tomu, že uprednostňovaná kombinácia možností je táto:

- Priznať digitálnemu euru postavenie zákonného platidla s povinnosťou všetkých príjemcov platby prijať ho, no s odôvodnenými a primeranými výnimkami (možnosť 1c) a dobrovoľnými alebo povinnými cieľovými mechanizmami distribúcie (možnosť 1e/f). S cieľom predísť tomu, aby si obchodníci účtovali príliš vysoké sumy, by sa mali na základe metodiky stanovenej zákonodarcom a vypracovanej ECB stanoviť maximálne povinné limity (možnosť 1h). S cieľom zabezpečiť súdržnosť medzi všetkými formami verejných peňažných prostriedkov sa ďalej navrhuje, aby sa v paralelnom legislatívnom návrhu regulovalo postavenie hotovosti ako zákonného platidla.
- Zabezpečiť vysokú úroveň ochrany súkromia pri bezkontaktných offline platbách nízkej hodnoty spracúvaním osobných údajov týkajúcich sa totožnosti používateľov v momente otvorenia účtov v digitálnom eure u poskytovateľov platobných služieb bez toho, aby sa poskytovateľom platobných služieb zverejnili údaje o transakciách, zatiaľ čo online platby by sa považovali za súkromné digitálne platobné prostriedky v súlade so súčasnými požiadavkami v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu (možnosť 2c, 2d).
- Znížiť riziko pre finančnú dezintermediáciu a finančnú stabilitu tým, že sa Európskej centrálnej banke umožní vymedziť a zaviesť nástroje na obmedzenie funkcie uchovávanía hodnoty digitálneho eura (možnosť 3b).
- Sprístupniť digitálne euro najprv fyzickým a právnickým osobám, ktoré majú pobyt alebo sú usadené v eurozóne, ako aj návštevníkom (možnosť 4c), ale neskôr ho prípadne rozšíriť do členských štátov mimo eurozóny a tretích krajín na základe dohôd a/alebo dojednaní s Úniou a/alebo Európskou centrálnou bankou, a to s cieľom zmierniť riziká pre finančnú stabilitu a menovú suverenitu Eurosystému, ako aj krajín mimo eurozóny (možnosť 4b).

Táto kombinácia možností by viedla k viacerým výhodám. Používatelia by mali pri svojich rozhodnutiach o platbe na výber viac možností a väčšiu bezpečnosť, keďže by pri digitálnych platbách mohli používať aj peniaze centrálnej banky, nielen peniaze komerčných bánk. Okrem toho by mali úžitok zo zachovanej dôvery v menový systém zabezpečenej digitálnou menovou kotvou, čo v konečnom dôsledku podporuje aj plnenie a účinnosť jeho menovej politiky, a tým sa prispieva k finančnej stabilite a stabilnému makroekonomickému prostrediu. Vďaka ľahko použiteľnému digitálnemu euru by sa posilnilo finančné začlenenie do digitalizovanej spoločnosti. Obchodníci by podobne mali úžitok z väčšieho výberu a intenzívnejšej hospodárskej súťaže na celoeurópskom platobnom trhu, najmä pri rokovaní so súkromnými poskytovateľmi platobných služieb. Poskytovatelia platobných služieb by mohli distribuovať digitálne euro svojim zákazníkom, tvoriť poplatky a ponúkať ďalšie inovatívne služby založené na digitálnom eure. Digitálne euro by okrem toho podporilo otvorenú strategickú autonómiu, a to vytvorením nového režimu platby, ktorý by bol odolnejší voči možným vonkajším narušeniam. Digitálne euro by mohlo takisto podporiť európske podniky pri prípadoch budúceho použitia v oblasti Priemyslu 4.0 a webu3 tým, že by im poskytlo verejnú alternatívu k podmieneným platbám. Pokiaľ ide o medzinárodnú

úlohu eura, zatiaľ čo digitálne euro by sa spočiatku zameralo na eurozónu, neskôr by sa mohlo uvažovať aj o jeho používaní mimo eurozóny za predpokladu, že sa dostatočne zabráni rizikám pre finančnú stabilitu a menovú suverenitu. To by potom mohlo podporiť obchod a znížiť riziká spojené s výmenným kurzom.

Náklady na vykonávanie iniciatívy by znášal Eurosystém, obchodníci a poskytovatelia platobných služieb. Eurosystém by musel investovať do vytvorenia infraštruktúry digitálneho eura (online aj offline) vrátane sieťovej infraštruktúry a infraštruktúry vyrovnania. Jednorazové náklady poskytovateľov platobných služieb by zahŕňali prispôbenie systémov typu front-end (aplikácie, online bankovníctvo, bankomaty), systémov typu back-end (vrátane platiteľa aj príjemcu platby – prijímateľa – a integrácie so systémami vyrovnania a správy účtov) a prispôbenie procesov v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a poznávania svojich klientov, boja proti podvodom, účtovníctva a iných obchodných procesov. Obchodníci by museli znášať aj náklady na umožnenie prijímania digitálnych platieb v eurách na svojich termináloch. Z dôvodov proporcionality sa v uprednostňovanej možnosti predpokladajú výnimky z povinného prijímania v prípade niektorých kategórií príjemcov platby pod podmienkou, že obchodníci a mimovládne organizácie, ktoré prijímajú súkromné elektronické platobné prostriedky, by museli prijímať aj platby v digitálnom eure. Spotrebiteľom by mohli vzniknúť aj určité náklady na vzdelávanie, podobne ako náklady na vzdelávanie spojené s online bankovníctvom alebo novými aplikáciami.

V dôsledku iniciatívy by vznikli aj určité prevádzkové (opakované) náklady. Očakáva sa, že Eurosystému vzniknú náklady napríklad v súvislosti s riadením schémy digitálneho eura, marketingom iniciatívy, vzdelávaním spotrebiteľov a obchodníkov, poskytovaním zákazníckej podpory a prevádzkovaním IT infraštruktúry. Poskytovatelia platobných služieb by museli znášať prevádzkové náklady, ako sú náklady na súvisiacu zákaznícku podporu, kontroly v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a boja proti podvodom, ako aj riadenie transakcií. Môže dôjsť aj k ovplyvneniu poplatkov a príjmu z úrokov poskytovateľov platobných služieb. Obchodníci by museli platiť transakčné poplatky a ročné poplatky za údržbu a licencie svojich platobných terminálov. Možno však odôvodnene predpokladať, že tieto náklady nebudú vyššie ako poplatky za/náklady na už existujúce platobné prostriedky (najmä hotovosť a debetné karty), ktoré by digitálne euro nahradilo. Ľudia by mohli využívať služby digitálneho eura „pre základné použitie“ bezplatne a platiť transakčné poplatky za dodatočné služby, ktoré by takisto mali byť porovnateľné s nákladmi na už existujúce platobné prostriedky. V právnych predpisoch sa bude venovať osobitná pozornosť zabezpečeniu úmernosti poplatkov vyberaných od obchodníkov.

Platby digitálnym eurom budú čeliť podobným rizikám v oblasti kybernetiky, IT a iným prevádzkovým rizikám ako už existujúce platobné systémy. Eurosystém ako vydavateľ digitálneho eura môže okrem toho čeliť zvýšeným kybernetickým a prevádzkovým rizikám. Problematikou kybernetickej bezpečnosti sa zaoberajú existujúce a pripravované právne predpisy, ktorým by podliehali aj platby v digitálnom eure. To zahŕňa požiadavky v rámci

druhej smernice o platobných službách, aktu o digitálnej prevádzkovej odolnosti (DORA)¹, ktoré by sa vzťahovali na poskytovateľov platobných služieb, a aktu o kybernetickej odolnosti. Okrem toho sa očakáva, že Eurosystem bude podliehať novému nariadeniu o kybernetickej bezpečnosti, ktoré Komisia navrhla v marci 2022².

Celkovo z posúdenia vyplynul záver, že dlhodobé prínosy dobre navrhnutého digitálneho eura s primeranými zárukami prevyšujú jeho náklady. Okrem toho v prípade nečinnosti môžu byť náklady potenciálne veľmi vysoké.

¹ Návrh NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o digitálnej prevádzkovej odolnosti finančného sektora a o zmene nariadení (ES) č. 1060/2009, (EÚ) č. 648/2012, (EÚ) č. 600/2014 a (EÚ) č. 909/2014 [EUR-Lex - 52020PC0595 - SK - EUR-Lex \(europa.eu\)](#).

² Návrh NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorým sa stanovujú opatrenia na zaistenie vysokej spoločnej úrovne kybernetickej bezpečnosti v inštitúciách, orgánoch, úradoch a agentúrach Únie. https://commission.europa.eu/publications/proposal-cybersecurity-regulation_en.